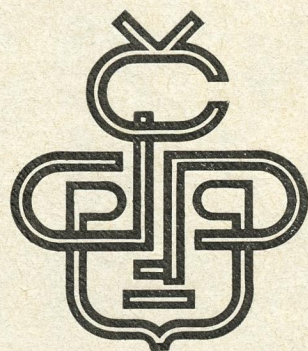


The background of the cover features a complex, abstract composition of organic, torn-paper-like shapes in a dark brown color against a light cream background. These shapes are scattered across the top and right portions of the cover, creating a layered, collage-like effect.

**ČESKOLIPSKÝ
DIVADELNÍ
PODZIM
1976-1985**



THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY



Busta Aloise Jiráska před budovou
Jiráskova divadla. Autor J. Bílek.

**ČESKOLIPSKÝ
DIVADELNÍ
PODZIM
1976-1985**

KLASIKA DNEŠKU

V roce 40. výročí vítězství nad fašismem oslaví malé životní jubileum i jedna z nejvýznamnějších kulturních akcí pořádaných v našem městě, Českolipský divadelní podzim. Deset let, právě tak dlouho existuje tato přehlídka, bojuje o svou tvář, pere se s problémy, nedostatky a dospívá krok za krokem ke svým vítězstvím. Deset hledačských a objevných let. Opravdu hledačských? Opravdu objevných?

Podívejme se spolu zpět do minulosti Českolipského divadelního podzimu, abychom si připomněli události dávno již zasuté v paměti, jednak si ozřejmili tvářnost celé této akce, její vývoj, program a částečně i nasměrování do budoucnosti. Vždyť deset let je opravdu dostatečně dlouhá doba k tomu, abychom mohli objektivně zhodnotit vykonanou práci, aby nám ze záplavy představení a doplňkových kulturních akcí jasně vytanul smysl a dopad celé přehlídky. A nejen samotné přehlídky.

Naše malá analýza by měla na konkrétním příkladě dokumentovat širší zápas o celkovou kulturní tvář České Lípy. Uvědomme si, jakými bouřlivými změnami během posledních deseti let naše město prošlo a před jakými - neméně dynamickými - proměnami stojí dnes. Obrovský nárůst obyvatel, radikální změna jeho sociálního i věkového složení, architektonická přestavba města i okolí, to vše znemožňuje navázat bezproblémově na starší tradice města. Pracovníci v oblasti kultury pak často stojí před úkolem začínat znovu, na jiném, širším základě, v jiných podmínkách a s jiným zaměřením. Ukázat tento boj, dokumentovat peripetie proher i vítězství, to je další, neméně důležitý úkol této brožurky.

Ale vraťme se již na počátek Českolipského divadelního podzimu. Jakkak vůbec celá akce před deseti lety vznikala? Odpověď na tuto otázku najdeme u místních ochotníků z Divadelního klubu Jirásek. Tehdy, v roce 1976, oslavoval klub právě 50 let své existence. A právě tehdy se zrodila v hlavách některých členů „Jiráska“ myšlenka oslavit toto jubileum přehlídkou nejlepších souborů Severočeského kraje. Mezi nejpřednější propagátory patřila především dlouholetá režisérka novodobého souboru M. Jiříčková, která vlastně v roce 1968 obnovila činnost bývalého divadelního spolku. (Možná, že někteří z vás si ještě pamatují na první hru nového „Jiráska“, na FILOSOFSKOU HISTORII). K nápadu se postupně připojili i další zkušení členové souboru, jako např. scénograf a herec J. Kalvač, režisující herci M. Ponocný a dr. L. Lejčar, herci a herečky A. Simon, M. Dvořáková, E. Rýdlová i celá řada dalších, možná méně zkušených, ale stejně zapálených českolipských ochotníků. Důležité bylo, že pro realizaci akce byl velmi brzy získán i tehdejší zřizovatel „Jiráska“, totiž Správa kin a Osvětové besedy a Městský národní výbor v České Lípě. Pod jejich patronací se

přistoupilo k přípravě přehlídky. Jiráskovci získali nejlepší ochotnická představení v kraji, pracovníci Osvětové besedy jim zajistili patronáty a přijetí na MěstNV, Okresní vlastivědné muzeum v České Lípě uspořádalo výstavu k padesátileté historii českého amatérského divadla ve městě, Nástup začal s předstihem uveřejňovat pozvánky na představení.

V pátek 19. 11. 1976 se pak rozhrnula opona a Českolipský divadelní podnik zahájil svou existenci. V prvním ročníku mohli diváci zhlédnout celkem tři představení pro dospělé a jednu pohádku. Připomeňme si alespoň jména souborů a her.

Jako vůbec první vystoupil DS ZKROH Boletice n. L. s dvěma aktovkami A. Vampilova, nazvanými LIDÉ, KDE JSTE...?? O týden později, 26. 11., hrál DS Tyl ze Železného Brodu současnou českou hru F. Frýdy AUTOBUSOVÉ NÁDRAŽÍ a konečně za dalších 14 dnů se představili domácí s Jiráskovou LUCERNOU. (Děti uviděly svou první pohádku v sobotu 4. 12., jmenovala se JAK SE ČERTI ŽENILI a zahrál jim ji DS Destaklubu v Děčíně).

Dnes, s dlouholetým odstupem, již nemůžeme říci, jakou úroveň jednotlivá představení měla. V prvním ročníku totiž ještě neexistovalo žádné hodnocení her, žádné oficiální srovnání. Přesto však se řada občanů ve vzpomínkách i fotografiích ráda vrací k slavnostnímu zakončení celé akce, kdy předseda MěstNV s. Vlček předal režisérce místního „Jiráska“ M. Jiříčkové plaketu „Za zásluhy o rozvoj města České Lípy“, kterou město věnovalo za její dlouholetou a obětavou práci.

Byl to tehdy opravdu krásný večer. Sešli se na něm pamětníci amatérského divadla s mladou nastupující generací, sjeli se na něj českolipští rodáci a patrioti z nejvzdálenějších koutů Čech. Dlouho do noci se vzpomínalo, srovnávalo, diskutovalo. A ve všech rozhovorech bylo možné zas a znovu slyšet jednotné stanovisko: Tato akce nesmí být jednorázová, musí se z ní stát počátek tradice, zkrátka, musí se z ní stát každoroční kulturní záležitost, shromáždující kolem sebe všechny příznivce divadla a umění vůbec.

Že nešlo pouze o stanovisko ochotníků, o tom svědčil i divácký zájem. Vždyť představení „Lucerny“ bylo vyprodané již týden dopředu. I ostatní vystoupení měla - díky patronátním závodům - návštěvnost srovnatelnou s profesionálními soubory. Ostatně tento fakt se zdůrazňoval i v hodnotícím článku Nástupu ze dne 15. 12. 1976. Mimo jiné se zde říkalo: „Závěrem lze říci, že akce v plné míře splnila svoje poslání. Proto doufáme, že se z přehlídky po-

daří za pomoci městských a okresních orgánů vytvořit novou kulturní tradici našeho města“.

Směr byl tedy dán. Chyběla sice koncepce, nebyla jasná ideová i programová náplň, zato však byl podchycen zájem a chuť řady lidí, kteří si uvědomili význam pravidelně pořádané přehlídky. Tento elán se stal platformou, z níž vyrůstala příprava druhého ročníku Českolipského divadelního podzimu.

Základem zůstala dobrovolná práce jiráskovců, zvýšil se však již podíl Osvětové besedy, která si vzala na starost propagaci, výzdobu divadla a výběr patronátních závodů. Koordinace činnosti, a především zkušenosti z předchozího roku přinesly své ovoce. Přehlídka dostala svůj přesný rytmus a pevný řád. Po celý měsíc, vždy v pátek večer, mohla českolipská veřejnost srovnávat výsledky jednotlivých severočeských souborů. Každá hra byla nejdříve s předstihem představena článkem v Nástupu. Jednotlivé soubory byly v den vystoupení přijaty zástupci MěstNV a patronátních závodů. Po představení pozvali hostující aktéry mezi sebe místní ochotníci do své klubovny, kde se společně vystoupení rozebralo a zhodnotilo. Aby se při srovnávání her dospělo k objektivním závěrům, vyhlásili pořadatelé tzv. „Cenu diváka“, která měla posoudit úspěšnost či neúspěšnost představení.

Pro ty, kteří se s touto pravidelnou a dodnes nejvíce váženou cenou ještě nesetkali připomeňme, že každý návštěvník divadla obdrží před začátkem hry „žeton“, prostřednictvím kterého vyjádří po skončení představení, zda se mu „velmi líbilo“, „líbilo“ či „nelíbilo“. Držitelem ceny se pak stává soubor, který získá nejvyšší procento hlasů „velmi líbilo“.

Zavedením nové ceny získala přehlídka na přitažlivosti pro vystupující soubory. Lidé se nespokojili s odehráním své hry, ale přijížděli za týden znovu, aby konfrontovali výsledky s dalšími soubory. Přehlídka tak poprvé získala alespoň trochu atmosféru tvůrčí práce. Povznesená nálada však nebyla pouze mezi vlastními aktéry. Nevšední zájem probudil druhý ročník i mezi diváky. Novost přehlídky, nezvyklost její náplně (vždyť Českolipští předtím nikdy neměli možnost srovnat v krátkém časovém rozmezí práci několika amatérských souborů), to vše vedlo k tomu, že prostory divadla byly naplněné na každém představení minimálně ze dvou třetin. O jaká představení šlo?

18. 11. 1977 hrál DS Krupka Gorinovu hru ZAPOMEŇTE NA HÉROSTRATA. O týden později to byla komedie M. Roščina MANŽELÉ HLEDAJÍ BYT v podání souboru ze Železného Brodu. 2. 12. vystoupilo Malé divadlo ZV ROH Severočeských tukových závodů Ústí nad Labem s adaptací Goldoniho NÁMĚSTÍČKA. Přehlídku opět uzavřeli

d o m á c í se hrou bratří Čapků Z E Ž I V O T A H M Y Z U . Ani tentokrát se nezapomnělo na děti, které si přišly na své u veselé pohádky LOUPEŽNICKÉ KOŘENÍ v podání dětského souboru ZDŠ Litoměřice. A jak dopadly výsledky ankety o Cenu diváka? Palmu vítězství si zaslouženě odnesl českolipský soubor s Čapkovou hmyzí parafrází lidského života.

Celou přehlídku zhodnotil NÁSTUP dne 15. 12. 1977 takto: „Nešlo o to nahradit vystoupení profesionálních umělců, šlo o to ukázat, že poctivou tvůrčí prací pro socialistickou společnost může odvádět každý... v různých oblastech společenského života... do nichž má schopnost se zapojit“. Ano, v průběhu 2. ročníku poprvé vytanula potřeba dokázat divákovi odlišnost amatérské scény od profesionální, předvést mu tvář ochotnického divadla jako boj o vlastní autentičnost, vlastní vztah k umění, a tím k životu.

Něco jiného je však snaha a něco jiného výsledek. Následující třetí ročník ČDP tuto rozdílnost nemilosrdně odhalil. Jeho přípravě nebyla věnována menší pozornost než přípravě předcházejících ročníků. Nový zřizovatel domácího souboru Klub pracujících - určil pro realizaci akce celý tým lidí. Opět pomáhali jiráskovci. Nezměnily se ovšem metody práce, stejné zůstaly dramaturgické aspekty přehlídky, nepokračovalo se v budování vlastní specifické programové náplně. Řečeno lidově, pořadatelé usnuli na vavřínech a bláhově se domnívali, že metody úspěšné včera musí být úspěšné i dnes. Zcela přitom zapomněli na několik důležitých věcí. Za prvé - každá akce ztrácí časem na své přitažlivosti v souvislosti s tím, jak mizí její rys novosti a zvláštnosti. Logickým důsledkem je pak nutně pokles diváckého zájmu. Za druhé - aby se tento zájem udržel na předchozí úrovni, nebo dokonce ještě prohloubil, je nutné motivovat jej novými podněty a poskytnout prostor pro diskusi, polemiku a kritiku.

Tyto skutečnosti byly při přípravě 3. ročníku opomenuty. Důsledky se pochopitelně dostavily. V sobotu 18. 11. zahajuje přehlídku DS Klicpera z Radonic se hrou V. Majakovského ŠTĚNICE. Jde o představení, které zvítězilo na krajské přehlídce vesnických souborů, které úspěšně reprezentovalo na národní přehlídce ve Vysokém nad Jizerou, tedy o představení opravdu nejvyšších kvalit. Přesto zasedlo do hlediště pouhých 130 diváků. Když odečteme oficiální hosty a domácí ochotníky, zbude nám necelá stovka. Kam se poděli spokojení diváci z minulých ročníků? Kde došlo k chybě? - ptal se organizační štáb a snažil se ještě během přehlídky situaci vyřešit. 23. 11. vychází apelující článek v Nástupu, v němž se několika způsoby přetřásá otáz-

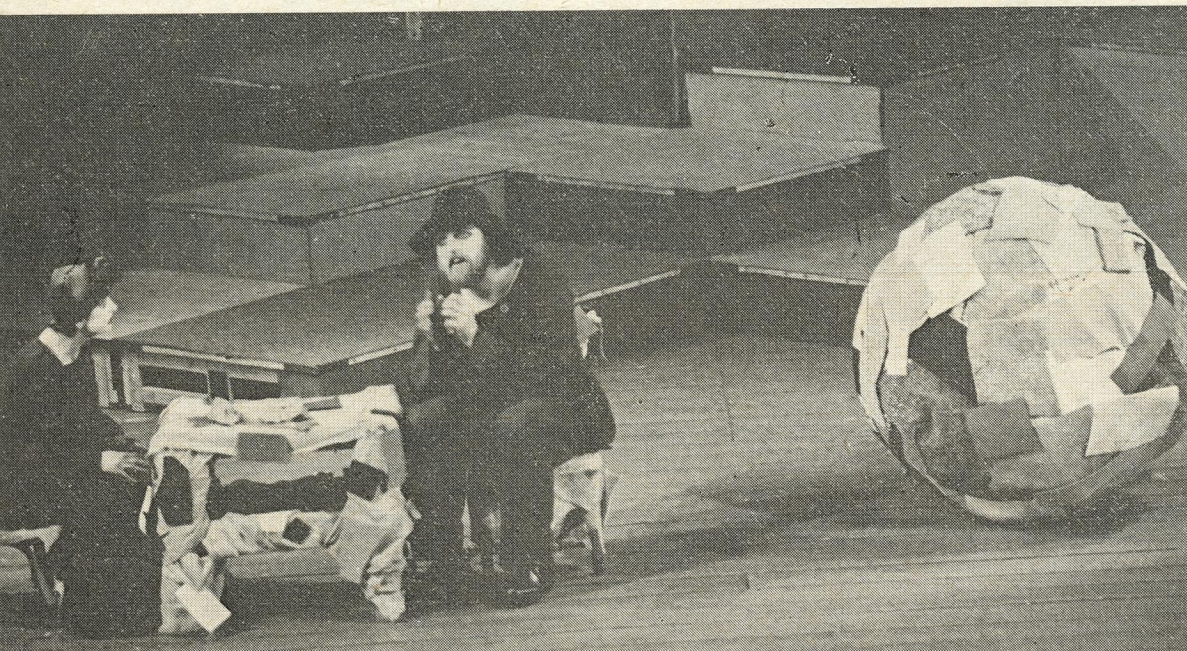


Předseda MěstNV s. Vlček předává plaketu Za zásluhy o rozvoj města České Lípy do rukou režisérky M. Jiříčkové po představení „Lucerny“ v r. 1976.

E. Rýdlová v roli Kláskové a V. Vik jako mlynář v „Lucerně“.



Ve 2. ročníku uvedl DKJ hru „Ze života hmyzu“. Na snímku S. Švecová a K. Bělohuby v rolích Chrobáků.





V. Fišarová a V. Vik ve hře domácího souboru „Romeo a Julie dnes nehrají“.



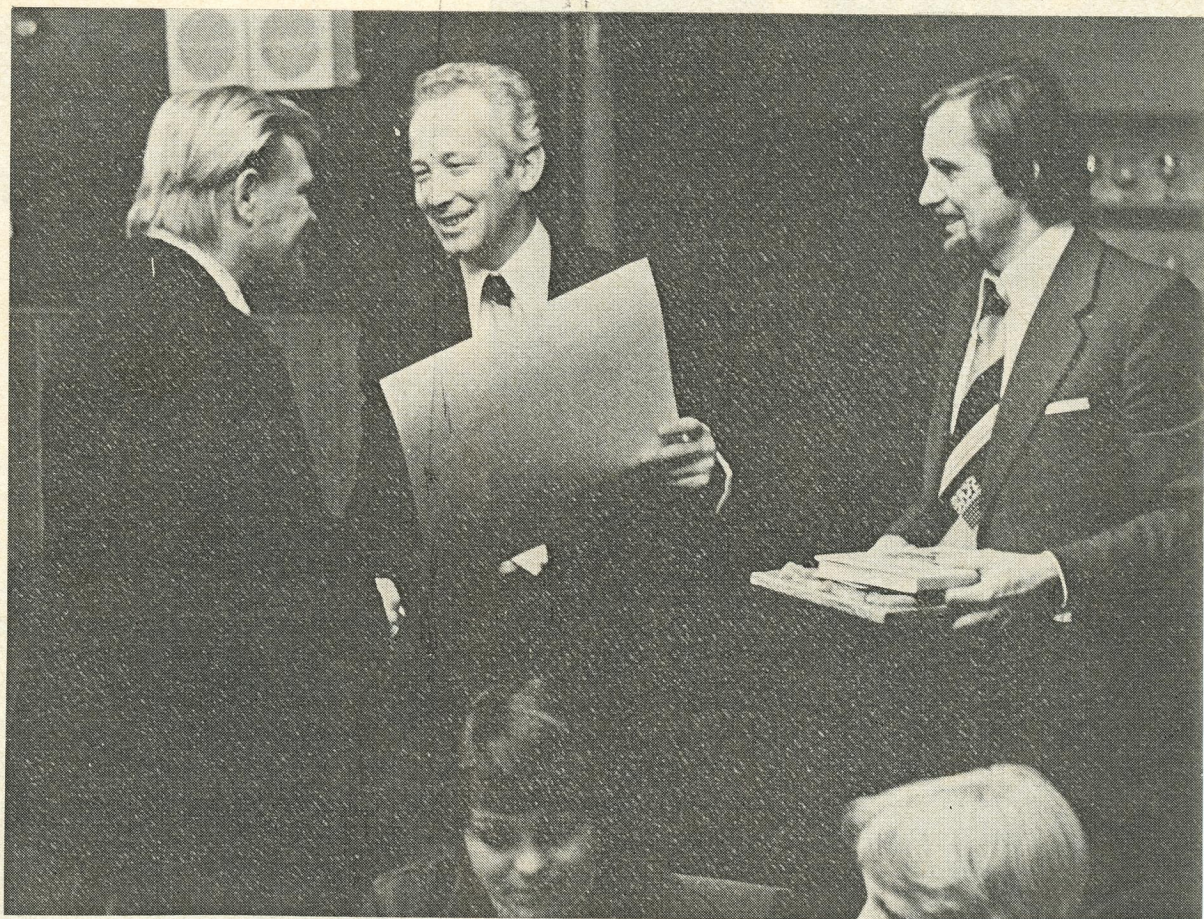
„Maryša“ v podání DS Železný Brod v roce 1978.



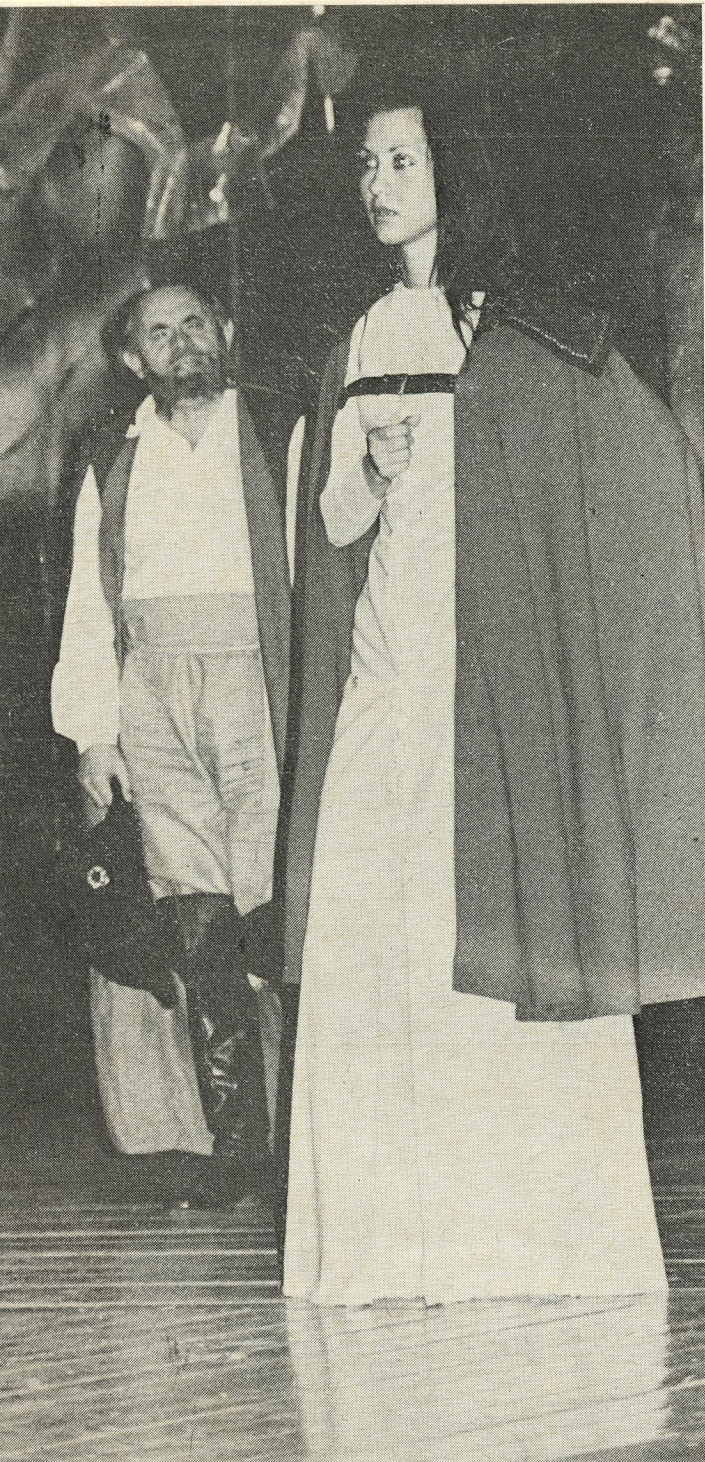
Drdovy „Hrátky s čertem“ v podání souboru z Gottwaldova.

Cenu za nejlepší herecký výkon v roli Aase získala E. Čejchanová (vpravo) ve hře „Peer Gynt“ v r. 1979.





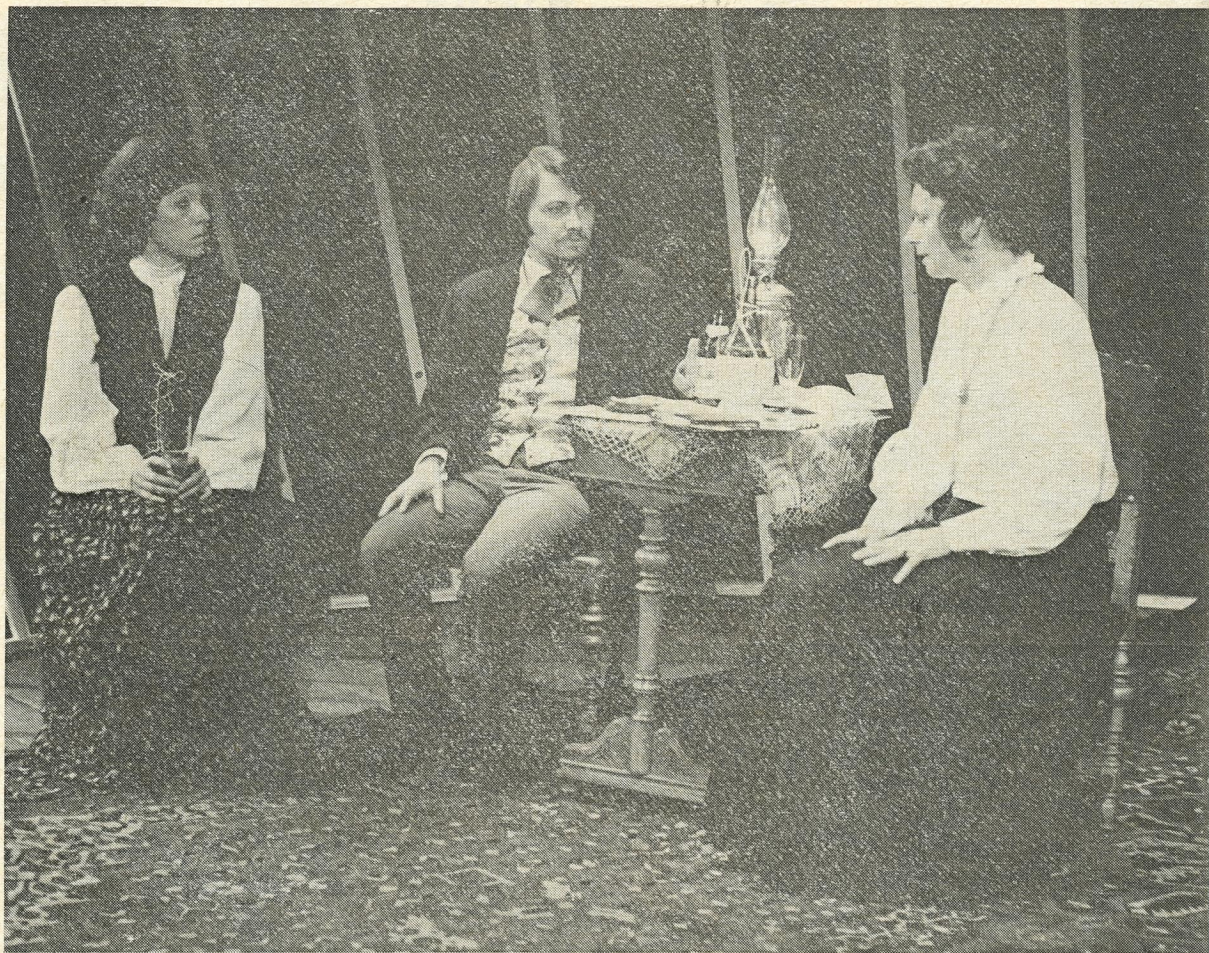
RSDr. J. Medelský a ředitel KP I. Karlík předávají upomínkové dárky zástupci DS ze Sázavy.



DS ze Sázavy sehrál na 4. ročníku ČDP „Večer tříkrálový“.

Divadelní studio F. Hrubína Nový Bor uvedlo na 4. ročníku „Pohádky Máchova kraje“.



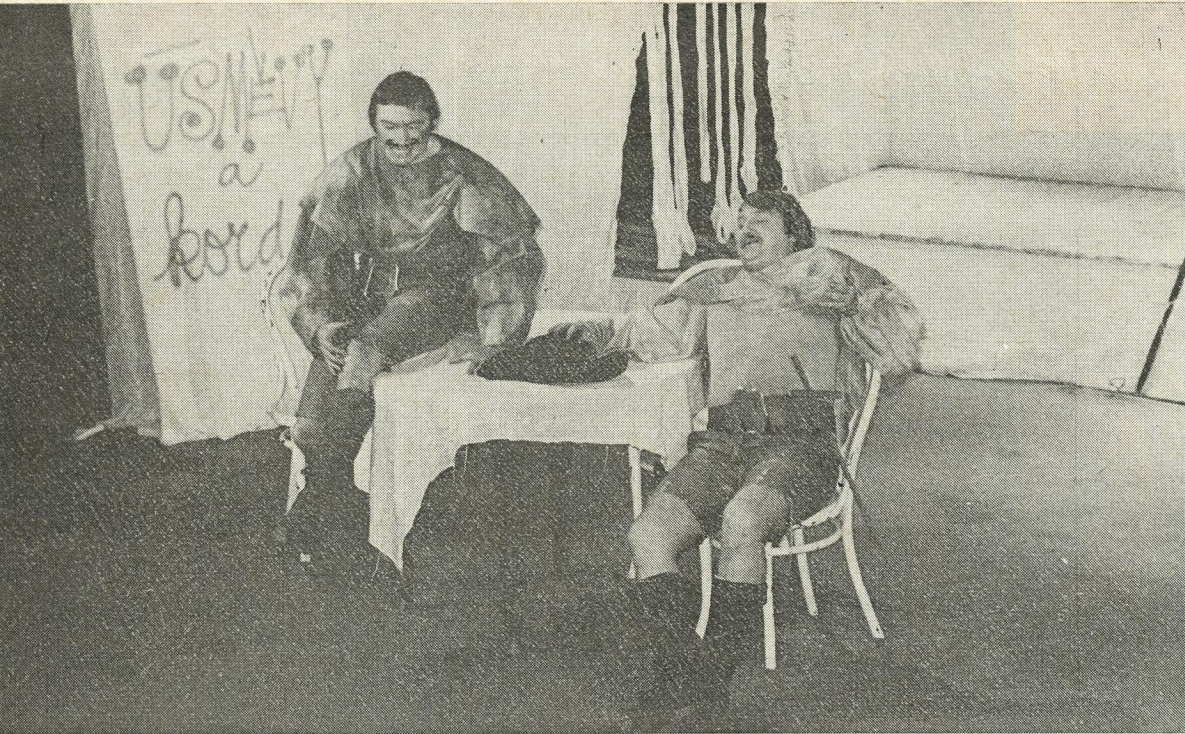


Vítěznou hrou v r. 1979 se stala Ibsenova „Strašidla“ domácího souboru. Na snímku zleva J. Važanová, PHDr. M. Kučaba a E. Rýdlová.

Na následující straně.

Úspěšné „Úsměvy a kordy“ Šupiny z Vodňan v r. 1980.

Úpický muzikál „Filosofská historie“.



ka - proč? Znovu se aktivizují patronátní závody. K podstatným změnám však již nedochází. Divácká návštěvnost stagnuje i na dalších představeních, poprvé dokonce není vyprodáno na hru domácího souboru. Pochopitelně, že poloprázdné hlediště má vliv i na výkony souborů. Lidé, kteří znali ČDP z minulých let, odjížděli částečně rozčarováni. Přitom všechna představení měla nejlepší předpoklady k tomu, aby byla divácky přitažlivá a umělecky hodnotná. Posuďte ostatně sami.

Kromě již zmíněného souboru z Radonic jsme mohli vidět MARYŠU bratří Mrštíků v provedení DS Tyl Železný Brod. V dalším večeru se představil DS Tyl z Rakovníka s adaptací prózy ...A JITRA JSOU ZDE TICHÁ B. Vasiljeva. Tato hra zvítězila na národní přehlídce ruských a sovětských her ve Svitavách. Tečkou za festivalem pak byla Inčlanova hra ROMEO A JULIE DNES NEHRAJÍ v podání domácího „Jiráská“, který se v té době již pevně začlenil mezi nejlepší krajské soubory.

Organizátoři si tentokrát uvědomili, že se octli na křižovatce a že je nutné něco v práci kolem ČDP změnit. Volání po změnách zaznělo i v hodnotícím článku NÁSTUPU z 14. 12. 1978: „Je přece v zájmu celého města, aby vlastní kulturní aktivita přestala být popelkou v životě České Lípy a stala se naopak jeho významnou součástí, pomáhající dát městu tvářnost a atmosféru. Divadelní podzim tyto možnosti má. Je nyní jen nutné je objevit a všemi silami jim pomoci na svět“. (Dříve než své ohlédnutí za třetím ročníkem ukončíme, ještě jeden dodatek. Také vyhlášení Ceny diváka vyznělo pro Českolipské trochu smutně. Cenu si poprvé odváželi přespolní a to Železnobrodští za svou „Maryšu“).

Po ukončení 3. ročníku vznikla pro organizační výbor nezáviděníhodná situace. Na jeho adresu dopadlo dost kritických slov, objevila se dokonce stanoviska, že podobná akce je nedomyšlená, neperspektivní a tudíž zbytečná. Přes všechny tyto negativní okolnosti nikdo z lidí okolo ČDP „neopustil loď“ ani nepodlehli skepticizmu. Naopak, kritika vyburcovala štáb k aktivitě. Výsledkem byla řada radikálních změn, v jejichž pozadí nestojí již divadelní amatéři, ale profesionální pracovníci z oblasti kultury, kteří celou akci vzali za svou. Vyzdvihnout je zde třeba především přínos s. RSDr. Medelského, vedoucího odboru kultury ONV, s. Karlíka, ředitele KP, a s. Važanové, dramaturgyně KP. Spolu s nimi se na vypracování nové koncepce podílela řada dalších pracovníků, počínaje inspektorkou odboru kultury ONV s. Královou a konče zainteresovanými dobrovolnými pracovníky.

Jakými cestami vedly úvahy přípravného výboru při práci na nové koncepci? Cituj-

me z úvodního slova programové brožury 4. ročníku ČDP: „Hlavní snahou organizátorů se stala aktivizace občanů, kteří mají hlubší vztah k divadlu. ČDP musí především hledat cestu k divákovi, společně s ním otevírat ten krásně barevný a nekonečně hluboký zdroj poučení a zábavy, jímž je divadlo. Musí to pak činit s poukazem na osobní angažovanost každého člověka, který pociťuje umění nikoliv jako dekoraci, nýbrž jako kód odpovídající na nejzákladnější problémy světa.“

Ano, vyjít směrem k divákovi. Nespoléhat se na to, že jakékoliv kvalitní představení automaticky nalezne své posluchače, ale předložit návštěvníkovi jednotný program, který umožňuje vytvořit si ucelený obraz. Na druhé straně vyjít také směrem k hrajícím souborům, vytvořit na ČDP atmosféru zdravé konkurence, soutěživosti a tím přebudovat přehlídku z hlediska amatérských klubů v jakousi prestižní záležitost. Toto vše bylo možné za dvou předpokladů. Za prvé - ČDP bude zaměřen na jedno určené téma. Za druhé - práce souborů bude hodnocena porotou.

Za zaměření ČDP bylo po dlouhých úvahách zvoleno téma **KLASIKA DNEŠKU**. Výběr tohoto ideového určení zdůvodnil přípravný výbor těmito slovy: „Domníváme se, že právě oboustranné zrcadlo, v němž se spatřují nejlepší díla minulosti a naše současnost, umožňuje lépe a komplexněji pochopit základní společenské proměny dneška, jeho problémy, patos i dramatickosti.“ Do poroty, hodnotící představení, byli vybráni: **ZDENĚK POŠÍVAL** - režisér; **MARTIN ZBOŘIL** - scénograf; **IGOR DOJIVA** - KV SČDO; **RSDr. JOSEF MEDELSKÝ** a **IVAN KARLÍK**. Mimo to byla provedena některá další organizační opatření.

Záštitu nad Podzimem převzala rada ONV. Propagace celé akce se rozšířila - byly vytypovány výkladní skříně ve městě, které měly sloužit jako reklama na jednotlivá představení. Pro přehlídku byla vybrána speciální znělka. Program celé akce se zhustil do dvou týdnů, čímž se docílilo větší semknutosti přehlídky. Pro účastníky Podzimu byly připraveny speciální semináře. Celá přehlídka se také časově přesunula, a to z druhé poloviny listopadu do první poloviny října.

Protože se organizačním záležitostem věnovala maximální pozornost, zbylo na vlastní dramaturgii méně času. Od začátku bylo sice jasné, že nová koncepce umožní rozšířit okruh sledovaných souborů daleko za hranice kraje, současně však vyvstal problém, jak získat o mimokrajských souborech přehled. V tomto ročníku se základem pro výběr stala jednak vlastní nabídka souborů, jednak písemné recenze o potenciálních představeních v různém odborném i denním tisku. Vidíme, že uvedená metoda práce

měla své slabiny a musela být v dalších letech pozměněna. V komplexu radikálních změn okolo 4. ročníku však toto slabé místo zcela zaniklo.

Podívejme se nyní ve stručnosti na průběh přehlídky. Po slavnostním zahájení byla otevřena v pátek 5. 10. 1979 inscenací H. Ibsena PEER GYNT v podání Malého divadla SETUZY Ústí nad Labem. O den později měli diváci možnost zhlédnout Drdovy HRÁTKY S ČERTEM, jak je inscenovali Gottwaldovští z DK Svit. Druhý týden přehlídky otevřel DS skláren Kavalier Sázava s komedií W. Shakespeara VEČER TŘÍKRÁLOVÝ ANEB COKOLIV CHCETE. Ukončení měli v rukou - jako již tradičně - domácí s další adaptací Ibsena, tentokrát s jeho STRAŠIDLY. Mimo soutěž vystoupily s pohádkami dva soubory, a to Malá scéna Litoměřice a DS F. Hrubína Nový Bor.

Všechna soutěžní představení byla bezprostředně po skončení hry analyzována a hodnocena porotou v salóнку divadla. Do diskuse měli právo zasáhnout i členové dalších souborů, seminaristé a hosté. Podarilo se tak vytvořit skutečně pracovní atmosféru, velice otevřenou a inspirativní. Nejvyšší ocenění, Cenu diváka, získali již podruhé Českolipští, přestože jejich práce byla poznamenána tragickou událostí. Několik dní před vystoupením totiž tragicky zemřela režisérka „Strašidel“, Věra Zavřelová. Její přínos pro rozvoj domácího souboru i pro ČDP byl oceněn v pozdějších letech zavedením tzv. „Ceny Věry Zavřelové“ pro mladý herecký talent.

Ostatní ceny rozdělila porota takto: Cena za nejlepší herecký výkon - E. Čejchanová za roli Aase v „Peer Gyntovi“. Cena za mužský herecký výkon - J. Kovanda za roli Martina Kabáta v „Hrátkách s čertem“. Cena za ženský herecký výkon - E. Rýdlová za roli paní Alvingové ve „Strašidlech“. Cena mladého talentu - P. Vosáhlo za roli Šaška ve „Večeru tříkrálovém“ a konečně Cena za nejlepší inscenaci - DK Jirásek za uvedenou adaptaci Ibsena.

Kromě vlastních hodnotících analýz měly pro divadelníky veliký význam i dva semináře věnované herecké práci. Oba vedl dr. Josef Vinař z DAMU.

Z uvedeného přehledu je vidět, že pro vlastní aktéry přehlídky se její atraktivnost nepochybně zvýšila. Jak to však vypadalo s diváckým ohlasem? Projevily se změny v koncepci také ve větším zájmu českolipského publika? Nejistota provázející organizátory v této oblasti se rozplynula již první večer. Divadlo bylo plné. Totéž se pak opakovalo při vystoupení domácích. Zbývající dva večery byla návštěvnost menší, neklesla však nikdy pod 75⁰/₁₀ kapacity divadla.

Změny v přípravě ČDP se tak jednoznačně osvědčily. 4. ročník Podzimu vykročil no-

vou cestou a toto vykročení bylo úspěšné. NASTUP komentoval tento fakt slovy: „Dnes je ještě brzo na to, abychom mohli dělat nějaké obsáhlé analýzy. Jedno však můžeme říci již teď. Uplynulý ročník byl zatím nejlepší, ať se již týká připravenosti, zajištěnosti nebo umělecké úrovně a divácké zainteresovanosti. Ukázalo se, že cesta, kterou si pořadatelé zvolili, je správná.“

Slušelo by se dodat - správná a zavazující. Ovšem toho si byl přípravný výbor vědom i bez publicistických připomínek. Proto zahájil práci na 5. ročníku již v únoru. Protože celkový obrys přehlídky byl již dán, bylo možno věnovat maximální pozornost dramaturgii. Pro účast na přehlídce přestaly stačit referáty z druhé ruky. Základem se stala osobní zkušenost někoho z dramaturgické rady. Přitom „sítě se rozhazovaly“ pouze u souborů pravidelně hostujících na Jiráskově Hronově nebo jiných špičkových divadelních přehlídkách. O širí záběru svědčí i pouhopouhý výčet míst, ze kterých soubory do České Lípy později přijely. Najdeme v něm Plzeň, Vodňany, Úpici i Ústí nad Labem. S výjimkou Středočeského kraje celé Čechy.

Také výběr autorů svědčil o tom, že dramaturgie ČDP bere svá slova o „širí záběru“ doopravdy. Posudte sami: Klasická komedie V. K. Klicpery HADRIÁN Z ŘÍMSŮ, (Jirásek Č. Lípa), provedená zavedenými režijními i hereckými postupy, s jistou dávkou ironizujícího pohledu na věc a ochotou hrát „divadlo na divadle“. Vedle toho úprava klasického českého textu A. Jiráska FILOSOFSKÁ HISTORIE do podoby muzikálu (Jirásek Úpice). Jirásek a Dietl, doplněný hudbou Z. Petra a texty I. Fišera, vše v provedení vesměs studentského souboru z východních Čech. Nedošínský háj zaplněný najednou kytarami a zesilovači, známé Jiráskovy postavy a postavičky komentované příslovecným, trochu naivním, leč přímočarým studentským humorem. Nesvědčí už tyto dvě ukázky o tom, jak je možné naplňovat zvolené téma „Klasika dnešku“?

Ale jděme dál. Po komediích - a to značně odlišných - přichází hra naprosto z jiného těsta - tragédie PUŠKIN sovětského klasika M. Bulgakova (Dialog Plzeň). Po hrátkách a hříčkách drama člověka, který předběhl svou dobu názory i uměleckým citěním, který trpěl nepochopením rodiny a nenávistí společnosti a přesto zůstal věrný svým ideálům. Současně se změnou tématu přichází i změna stylu. Namísto ironie, hraného patosu či studentské bezprostřednosti přichází výborný psychologický realismus.

Poslední soutěžní představení celou škálu tvarů, forem a témat završilo. ÚSMĚ-

VY A KORDY souboru Šupina z Vodňan byly první ukázkou amatérského autorského divadla v České Lípě. Text F. Tetauera zde totiž sloužil pouze jako záminka k rozpoutání ohňostroje nápadů, klaunských mizanscén a vlastního hodnocení příběhu. „Nehereckost“ herců, jejich amatérská nedokonalost byla využita k tomu, aby se zdůraznil komediální prvek hry a autenticita výpovědi jejich tvůrců.

Výborná dramaturgie byla doplněna výbornou organizací. Aby se podchytil zájem mladé generace o divadlo, byla dvě večerní představení (Jirásek - Dietl a Klicpera) zařazena do výuky kursů tance a společenské výchovy. Nápad se osvědčil. Mládež reagovala spontánně na každý drobný střípek humoru nabízený z jeviště, „šla“ s předváděnými inscenacemi a odměňovala je bohatým potleskem. Vyskytly se sice i určité problémy, protože spontaneita šestnáctiletých nenacházela někdy tu správnou míru vkusu, ovšem tyto nedostatky byly vyváženy už samotným výchovným úspěchem akce.

Zájem dospělé části publika byl aktivizován zlepšením propagace ve výkladních skříních. Té se totiž ujaly profesionální aranžérky, pro které byla dokonce vypsána soutěž. Slavnostní ráz přehlídky zdůraznila také nová znělka v provedení Komorního instrumentálního sdružení KP, pod taktovkou P. Trunce. Před divadlo byla z parčíku u kina přestěhována busta A. Jiráska, což přispělo k důstojnějšímu vzhledu budovy. V tomto ročníku se upustilo od převzetí patronátů českolipskými závody, které neplnily základní funkci, t. j. zajištění diváků ze svých podniků. Nadále však zůstalo hezkou tradicí přijetí souborů představiteli města, okresu a KP, předávání upomínkových předmětů před vlastním představením a pohoštění aktérů v klubovně domácího souboru. Do práce okolo ČDP byly zapojeny i další obory zájmové umělecké činnosti. Šlo konkrétně o neprofesionální výtvarníky a fotografy, kteří při příležitosti přehlídky uspořádali v prostorách divadla výstavu svých prací. Zapojení hudebního tělesa KIS jsme již jmenovali.

To vše napomohlo k tomu, že ohlas ČDP překročil rámec města i okresu. Slavnostního zahájení se zúčastnila Čs. televize, která zde natočila šot, promítaný o dva dny později. O průběhu přehlídky informoval nejen NÁSTUP, ale i PRŮBOJ, ZEMĚDĚLSKÉ NOVINY a speciální časopis pro otázky amatérského divadla a uměleckého přednesu - AMATÉRSKÁ SCÉNA. Při výčtu úspěchů 5. ročníku nesmíme zapomenout ani na změny v metodice práce s vlastními účastníky. Zvýšila se především profesionální úroveň poroty, do které nově zasedli dr. J. Vinař (DAMU), a k. arch. Z. Pavel (scénograf) a I. Bednář (spisovatel a režisér). Díky tomu se rozborů her dostávaly ke skutečně prvořadým problémům amatérského divadla, totiž k specifčnosti jeho poetiky, hledání vlastních výrazových prostředků a výstavbě nového tvořivého pohledu na svět. K úrovni diskusí přispěly i dva semináře, vedené

dr. J. Vinařem na téma „Herecká práce“ a „Dramaturgie klasiky“.

Na závěr připomeňme rozdělení cen. Nejvyšší trofej, Cenu diváka, si odvážela s velkým náskokem Šupina z Vodňan. Ostatní ceny byly uděleny takto: Cena za nejlepší mužský herecký výkon - J. Kalvach st. za roli Srpoše ve hře Hadrián z Římsů. Cena za nejlepší ženský herecký výkon - I. Rozhoňová za roli Puškinové v „Puškinovi“. Cena mladého talentu - J. Pořízová za roli Ruměny v „Hadriánovi“. Cena za scénu - M. Labík „Filosofská historie“, Cena za ztvárnění všech složek v inscenaci - Šupina a její „Úsměvy a kordy“.

5. ročník ČDP skončil. Skončil, jak konstatoval NĀSTUP, „s úspěchem, na němž se podílela celá řada nadšených a obětavých lidí, milujících divadlo a rozdávajících na prknech, která znamenají svět, kus sebe, své lásky a touhy. 5. ročník ČDP je mrtev, až žije ročník šestý!“

Rok 1981 probíhal v České Lípě ve znamení 600. výročí udělení městských práv. Již v průběhu léta se do oslav tohoto jubilea zapojili divadelníci, když pro slavnostní pořad v letním kině připravili scénku, zobrazující akt založení města Lipého. Svou aktivitu pak završili divadelním Podzimem, který se stal součástí a zároveň zakončením všech akcí pořádaných k tomuto historickému výročí.

Aby i 6. ročník probíhal zdárně, o to se staral již osvědčený přípravný výbor, který uvedl opět několik novinek jak z oblasti dramaturgie, tak z oblasti organizační. Začneme oblastí druhou.

Ke spolupráci na přehlídce byl přizván českolipský Filmový klub, který v rámci Podzimu uvedl 15. 10. filmový přepis Shakespearovy tragédie „Mackbeth“, tak jak jej natočil japonský režisér Kurosawa pod názvem „Krvavý trůn“. Další doplňkovou akci připravili neprofesionální výtvarníci OKS a fotokroužek KP, když ve vestibulu a foyeru Jiráskova divadla instalovali výstavu svých prací. Ostatní novoty se dotýkají již přímo vlastního divadla. Byla především vypsána nová cena, „Cena Věry Zavřelové“ za výrazný tvůrčí úspěch mladého talentu v oblasti herecké, režijní, dramaturgické či scénografické. Tato cena nahradila zatímní „Cenu mladého talentu“.

Nově byly také pojaty semináře, pořádané pro stálé návštěvníky ČDP z řad divadelníků. První, ze soboty 10. 10., vedli herci Divadla S. K. Neumanna v Praze Milena Steinmasslová a Petr Svoboda. Týkal se rozboru herecké práce. Nevycházelo se však z teorie, ale z praktických ukázek monologů a dialogů. Své umění zde předvedli účastníci krajského kola amatérské divadelní soutěže „O pohárek





Na předcházející straně:

PHDr. M. Kučaba (vpravo) jako Hadrián ve hře „Hadrián z Římsů“, kterou uvedl DKJ.

J. Pořízová a J. Kalvach přebírají ceny za herecké výkony ve hře „Hadrián z Římsů“ z rukou ředitele OKS J. Krupičky (vlevo) a I. Karlíka v r. 1980.

Členové poroty (zleva) ak. arch. Z. Pavel, I. Bednář a dr. J. Vinař při poradě.



Nejúspěšnější inscenace 6. ročníku „Je-
ppe z vršku“ (Kraslice).

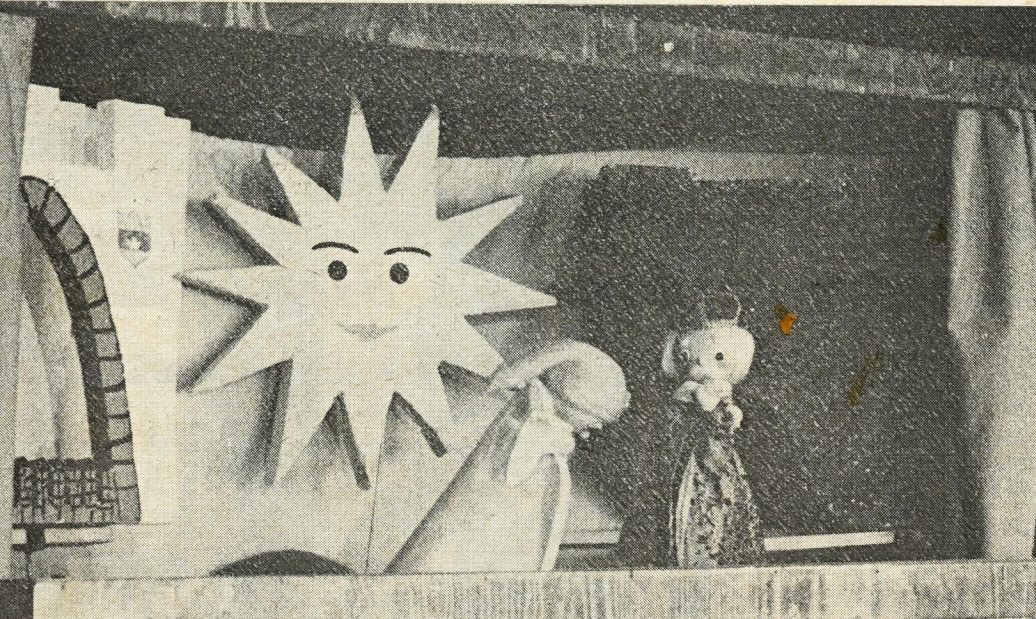
Divadelní soubor Minimax z Litoměřic
v úspěšné pohádce „Cirkus Blecha“.

Na následující straně:

V roce 1981 sehrál DKJ adaptaci Ne-
stroyovy frašky pod názvem „Společní-
ci řadí“.

V rámci ČDP uvedl své pohádky i lout-
kařský kroužek učitelek MŠ při KP Č.
Lipa.





SČDO“. Přípomínky zkušených profesionálů měly mezi posluchači značný ohlas. Škoda jen, že seminář měl poměrně malou publicitu, takže řada zájemců se o něm nedověděla včas.

Také druhý seminář vycházel z divadelní praxe. Skupina mladých českolipských herců, kteří právě v tomto roce absolvovali dvouletou hereckou školu, vedenou dr. J. Vinařem a doc. J. Vostrým z DAMU vystoupila s ukázkou své experimentální práce. Předvedli montáž, kterou nastudovali na motivy Shakespeara „Hamleta“. Českolipské publikum zde poprvé mohlo spatřit metody založené na tzv. autentickém herectví nebo také chudém divadle, což jsou způsoby práce, vytvořené významným polským teoretikem a režisérem Grotowským. Ukázka názorně dokázala, že divadlo nepotřebuje ke své realizaci nákladné kostýmy, předem danou scénu, dokonce ani pevný neměnný text. Pochopitelně, že novinka našla také své odpůrce. V každém případě byl však tento experiment pro ČDP přínosem, protože rozšířil paletu předváděných forem. (Sluší se zde poznamenat, že na základě úspěšné ukázky vytvořili aktéři později celé představení, které se pod názvem „Sen králevice Hamleta“ zúčastnilo jak Šrámkova Písku, tak Jiráskova Hronova a FEMADu Poděbrady. Organizační novinky se tedy setkaly s úspěchem. Dramaturgie, bohužel, dopadla hůře.

Nešlo přitom ani tak o nějaké opomenutí ze strany štábu, jako spíš o smůlu. Na poslední chvíli totiž dva soubory oznámily, že se ČDP nemohou zúčastnit, třetí pak přišel se změnou repertoáru. Celý divadelní plán přehlídky tak vzal za své a organizátorům patří dík za to, že se divadelní Podzim vůbec realizoval. Změny v programu však vykonaly své.

Místo Tylovy hry „Drahomíra a její synové“, v nastudování DS Tyl Říčany u Prahy, byla narychlo získána vodňanská Šupina s adaptací aktovky V. K. Klicpery KAŽDÝ NĚCO PRO VLAST. Čekalo se, že Vodňanští naváží na svůj loňský úspěch. Bohužel se to však nestalo. Improvizace postrádala lehkost a vtip „Úsměvů a kordů“. Některé nedostatky v herecké práci, jež v minulé hře byly funkčně využity, zde vyplynuly napovrch, takže vystoupení vyznělo vlažně a neurčitě. Přesto patří Šupině dík za obětavou výpomoc.

Ani druhá změna v programu nevyzněla šťastně. Revnický soubor totiž přivezl do České Lípy místo ohlášené Shakespearovy hry „Troilus a Kresida“ ŽEBRÁČKOU OPERU od J. G. G. I zde došlo ke změně k horšímu. Zatímco „Troilus a Kresida“, nastudovaná Radanem Rusevem, členem Činoherního studia Ústí nad Labem, patřila k nejúspěšnějším amatérským hrám sezóny 1981, šlo v případě „Žebračkové opery“ o nedotažený pokus, kde sice zaznívaly hezké písničky, ukazovaly se za-

jímavé možnosti scénografické (použití sítě, na níž se herci pohybovali), kde však celkový temporytmus hry byl značně roztržštěný, herecké výkony nejednotné, morální soudy příliš školní a schematické.

Třetí improvizace v programu postihla dětské diváky. Místo slíbené pohádky „O Málce a Kozlovských“ v podání Železného Brodu, zhlédli hříčku CÍRKUS BLECHA litoměřického divadla Minimax. Snad pouze v tomto případě se povedl pořadatelům šťastný krok. Hra byla nápaditá, svěží, odpovídala moderním požadavkům na divadlo pro děti. Bylo na ní vidět, že Minimax studuje pohádky s radostí a elánem, že divadlo pro děti má samostatnou a důležitou funkci.

Protože jsme se o představeních pro nejmenší ještě nezmínili, udělejme nyní několik poznámek k tomuto tématu. Odpolední představení jsou součástí ČDP od 1. ročníku. Jejich uvádění rozhodně přehlídce prospívá. Spornou otázkou však od začátku byla dramaturgie těchto vystoupení. Zatímco večerním soutěžním pořadům je věnována všestranně maximální pozornost, bývá tato část přehlídky opomíjena. Chybí hlubší informace o souborech, takže se nezdá, že pohádky o mnoho zaostávají v kvalitě nastudování za svými večerními protějšky. Nechceme bagatelizovat, najdou se i opačné případy. Uveďme např. „Majoránkovou pohádku“ z 9. ročníku, hříčku „U nás v Holoubkově“ (8. ročník) nebo konečně již zmíněný „Cirkus Blecha“. V celkovém kontextu jde však spíše o výjimky. Příčin horší úrovně pohádek je několik. Působí zde především fakt, že sledované soubory většinou berou práci pro děti opravdu jenom jako doplněk, kterému není třeba věnovat maximální pozornost. Souborů, které důsledně rozvíjejí scénografii a poetiku dětského divadla, je v republice málo. Existují však, mají své soutěže a bylo by dobré, kdyby k nim organizátoři našli cestu. Vždyť dojem, který si odnášejí malí človíčkové ze svých odpolední v divadle je první a často rozhodující pro jejich vztah k dramatické tvorbě. Nenechme se ukolébat tvrzením, že děti vezmou „vše“. Naopak, bývají o mnoho kritičtější než dospělí diváci. Ku prospěchu věci také není to, že soubory vystupující pro děti nejsou oficiálně hodnoceny a nemohou se ucházet o žádnou z cen. Pravda, neodpovídají zvolenému tématu, přesto však mohou tento fakt brát jako handicap a určité opomenutí. Řešení by se snad dalo nalézt v tom, že by mimo rámec vlastní přehlídky bojovaly i tyto kolektivy o vlastní specifickou cenu.

Vraťme se však do „hlavního startovního pole“. Zbyla nám v něm ještě dvě představení. Vůbec první v 6. ročníku hráli domácí ochotníci úpravu Nestroyovy komedie „... a pořádně si zařadit“ pod titulem SPOLĚČNÍCI ŘADÍ. Po vydařené premiéře na jaře 1981 a několika neméně úspěšných reprízách se čekalo, že

Českolipští budou znovu aspirovat na Cenu diváka. Bohužel i zde došlo k určitému zlo-
mu. Jak konstatovala porota, „přes nesporné kvality mělo představení řadu koncepč-
ně nejasných míst, bylo herecky i tematicky rozbité a vleklé“.

Jediným opravdu vydařeným vystoupením tak zůstala závěrečná hra L. Holber-
ga JEPPE z VRŠKU v podání DK Kraslice. Po právu získala jak nejvyšší
trofej, Cenu diváka, tak i maximální ohodnocení poroty, která jí udělila i Cenu za
nejlepší úroveň všech divadelních složek a Cenu za mužský herecký výkon (J. Ma-
cháček v roli Jeppeho).

Ostatní ocenění byla rozdělena takto: Cena za ženský herecký výkon - S. Šve-
cová za roli Lupínkové ve „Společnících“. Cena za kostýmní výpravu - M. Bělo-
hubá, („Společníci“). Cena Věry Zavelové - F. Zborník za výrazný podíl na
formování poetiky hry „Každý něco pro vlast“.

Šestý ročník ČDP tedy skončil ve zvláštní situaci. Přes maximální organizační péči
se nepodařilo zajistit stejně kvalitní vystoupení, takže umělecká hodnota přehlídky po-
klesla. Přitom se však nedalo jednoznačně mluvit o neúspěchu. Když se totiž podívá-
me na čísla ukazující diváckou návštěvnost, zjistíme, že průměr na jedno vystoupení
činil 265 diváků. To byl zatím nejvyšší koeficient v celé historii přehlídky.

7. ročník Českolipského divadelního podzimu proběhl, jako
již tradičně, ve dvou říjnových týdnech - od 8. 10. do 16. 10. 1982. Celá jeho dlouhá
příprava se vyznačovala jakýmsi zvláštním poklidem. Pramenil určitě z jistot, na kte-
rých mohli organizátoři stavět. Celý systém přehlídky, s doplňkovými akcemi, filmovým
přepisem divadelního textu (v tomto roce šlo o Shawovu hru „Pygmalión“), rozrostlou
propagací (viz výkladní skříně, letáčky, transparenty), složením poroty atd. atd., to vše
bylo propracované velmi dobře. Také dramaturgie nyní již měla jasnou koncepci a me-
todiku. Aby se neopakovala situace z minulého roku, byl do výčtu představení zahrnut
i náhradní titul. Jednání se soubory byla vedena s dostatečným předstihem, takže se
možnost náhlých změn zredukovala na minimum. Potěšující byl i nárůst divácké návš-
těvnosti. V sedmém ročníku proto marně hledáme výrazné posuny. Nebylo jich prostě
třeba. Vždyť k vylepšení té či oné věci stačí často nepatrný detail. Takovým drobným,
leč významným posunem bylo v 7. ročníku např. zlepšení ubytování souborů a semina-
ristů.

Protože tedy byl tento ročník chvíli klidu na hrbolaté cestě, spokojme se jen s krát-
kou rekapitulací. Celkem jsme viděli šest představení, čtyři večerní a dvě dětská. Do
soutěžní části přehlídky patřily:

Pátek 8. 10. - SOUPERI - F. Götz (DK Jirásek Č. Lípa). Hra vy-

právěla příběh dvou nesmiřitelných odpůrců, historických osobností Prozatímního divadla, J. J. Kolára a E. Bozděcha. Byla nastudována k příležitosti Roku českého divadla. Sobota 9. 10. - HOŘE Z ROZUMU - A. S. Gribojedov (DO Jirásek Úpice). Klasické drama vzniklo na základě děkabristického povstání v r. 1825 a je zrcadlem nastaveným reakční feudální společnosti tehdejšího Ruska. Pátek 15. 10. - CESTA KE DVORU - Molière - R. Felzman (Malé divadlo SETUZA Ústí nad Labem). Přepis pocházející z autorské dílny kolektivu se snažil podtrhnout základní myšlenku komedie: trapnost nabubřelé touhy zbohatlého měšťana po rozkoších a výsadách velkých pánů. Sobota 16. 10. - BITKA PRI LUČENCI - A. Jirásek - A. Kret (DS Handlová). Autor v kompozici na motivy románu A. Jiráska hledá historické poukazy na kontakty českého a slovenského národa, snaží se ukázat i touhu prostých lidí žít v míru. (Mimochodem, toto představení poprvé přivedlo do České Lípy ochotníky ze Slovenska, čímž přehlídka obsáhla celou republiku).

Mimo soutěžní představení proběhly opět dva semináře. Na prvním, vedeném S. Dvořákovou (Praha) a J. Zapletalem (Liberec), se opět rozebíraly ukázky monologů a dialogů ze soutěže „O pohárek SČDO“. Ve druhém členové poroty analyzovali režijní a herecké postupy v práci domácího souboru na ukázce z připravované adaptace „Paní Bovaryové“ od G. Flauberta.

Udílení cen na konci 7. ročníku dopadlo následovně: Cena diváka - DK Jirásek Česká Lípa. Cena za podnětné a současné ztvárnění klasiky - DO Jirásek Úpice. Cena za režii - M. Prášek, DS Handlová. Cena za ženský herecký výkon - R. Prášková, DS Handlová. Cena za kostýmní výpravu hry - P. Horák, Malé divadlo Ústí nad Labem. Cena Věry Zavřelové - V. Fišarová, DK Jirásek Česká Lípa.

Sledovali jsme zrod a vývoj prvních sedmi ročníků ČDP. Ukázali jsme si zápas o tvář této přehlídky, hledání nejlepších organizačních forem i dramaturgické jednoty. Dosáhli jsme postupně až k bodu, kdy obě složky začaly na vysoké úrovni vykazovat úspěšně plody své práce. Přehlídka v 6. a 7. ročníku definitivně získala výbornou pracovní atmosféru a specifickou divadelní barvu. Vřadila se mezi důležité akce Svazu českých divadelních ochotníků. Stala se součástí kulturního života v České Lípě, a to součástí divácky sledovanou a vyhledávanou (7. ročník zhlédlo 1710 diváků, průměr na jedno večerní představení vzrostl na 270). Zdálo by se, že analýza zbylých ročníků může být v podstatě jen statistickým zachycením počtu představení či cen. Není tomu tak.

Ve své analýze jsme totiž zatím opomněli jednu velice důležitou věc, která kulturní život ovlivňuje a která začala v 8. a 9. ročníku ovlivňovat i naši přehlídku. Každá přehlídka během své existence totiž nejen zápasí se svými vnitřními problémy, ale musí se vyrovnat i s vlivy, které na ni dopadají zvenčí. A tyto změny v objektivní realitě byly veliké. Můžeme je rozdělit do dvou skupin.

Změnila se především situace v kulturním životě města. Když ČDP začínal, byl v podstatě první akcí svého druhu v České Lípě. Od té doby však začal intenzivně a dobře pracovat Filmový klub, rozvinula se činnost amatérských hudebních skupin atd. Jednoduše řečeno, vzrostla konkurence. Změnilo se mnohé i v samotném divadelním životě města. Do České Lípy začaly přijíždět špičkové profesionální soubory. KP pravidelně realizuje zájezdy do pražských divadel. To vše vede k tomu, že kulturní zájmy obyvatel se vyhraňují, že původně dosti univerzální divácká obec se rozdělila do několika užších specializovaných skupin. Diváky, které pravidelně vidíme na představeních FK, nemusíme vidět na akcích abonentních koncertů a ty zas na vystoupeních činohry. Tato diferenciací svědčí o vzrůstající kvalitě kulturního dění ve městě, zároveň však staví před pořadatele vážný problém - jak získat svého diváka.

Další změna se odehrává v samotné divadelní tvorbě. Ještě v polovině sedmdesátých let většina českých ochotnických souborů v podstatě formami práce a dramaturgií dublovala profesionály. Počet lidí zabývajících se amatérsky divadlem přitom stagnoval, v některých letech se dokonce zmenšoval. V druhé polovině sedmdesátých let však došlo k prudkému zlomu. Především díky mladé generaci neobyčejně vzrostl zájem o tuto práci. Jako houby po dešti se náhle vynořily desítky nových skupin, studijních oddělení, klubů kroužků a divadélek. Především ve větších centrech se stalo amatérské divadlo přímo módou. Mezi nejdůležitější faktory, působící na tyto změny, určitě patří snaha mladých aktivně se zapojit do kulturního dění, nespokojovat se s úlohou konzumenta, „televizního člověka“, což je bohužel velmi častá „role“ střední generace. Dále zde hrají své i možnosti divadla, totiž jeho obrovské rozpětí co se týče forem, cest, témat apod.

To vše vedlo k proměně ochotnické tvorby u nás. Vrcholné dramatické přehlídky připomínají explodující sopku. Vzrušené diskuse, divadelní extrémy na jedné i druhé straně. Odehrává se zde bitva na pochodu. Žádná forma práce nemůže být jistá svým vítězstvím, každá divadelní metoda nalézá své nadšené obdivovatele i odpůrce. Konfliktní dialogy s sebou ale přináší pohyb. A tento pohyb je obdivuhodný. A m a t é r s k é divadlo se odtrhlo od profesionálního a jde svou vlastní cestou. Přitom mnohdy právě tato cesta předbíhá vývoj na kamených scénách. Odborníci dnes s údivem konstatují, že formální výboje nové metody práce, to vše je

dnes někdy propracovanější u amatérů než u profesionálů. (Vezměme třeba obecně známý pokus ND o arénové divadlo ve „Strakonickém dudákovi“. Aréna zde působila křečovitě a násilně již tím, že s ní prostě režisér a herci neuměli pracovat. Přitom v ochotnickém divadle se tato nová jevištní forma užívá již 15 let, má propracovanou metodiku práce a slaví mnohé úspěchy.) Ostatně celá řada dnešních malých profesionálních scén vyšla z pomezí mezi ochotníky a profesionály. Uved'me například Divadlo na okraji, Hadivadlo, část Divadla na provázku apod.

Pochopitelně, že tyto změny mají vliv na úroveň amatérského divadla. Dnes již v podstatě nemá šanci uspět na vrcholných přehlídkách soubor, který vykazuje nedostatky v herecké práci. „Profesionalita“ herců např. ze Zeleneče, Dělnického divadla Brno či Lampy Praha je uznávána nejen našimi, ale i zahraničními odborníky. Totéž se týká scénografie a režie. Druhým důležitým momentem je autorský podíl souborů na inscenacích. Na FEMADu Poděbrady bylo v roce 1984 pouze jediné představení s textem převzatým od profesionálů. Všechna ostatní byly buď realizace vlastního textu, nebo adaptace šité na míru souboru. V takové situaci je pak velmi těžké vymezit celkové „řečiště“ českého amatérského divadla, oddělit od sebe to, co je objevné a co je jen „rádoby objevné“, určit, která cesta je perspektivní a která je slepá.

Polarita diváckého zájmu, dramaturgická a metodická rozvětvenost ochotnické tvorby, to byly dva nové faktory, které přivedly přehlídku opět na určitou křižovatku. Podívejme se, jak se uvedené změny promítly do 8. ročníku, t. j. do Podzimu roku 1983.

Mluvili jsme o nových metodách scénické práce. Na přehlídce se novoty objevily hned u dvou představení. U MARKÉTY (Šupina Vodňany) a OLDIPA (DK Jirásek). Obě inscenace byly především autorskými adaptacemi textu. Vančura a Sofokles sloužili k tomu, aby pomohli Vodňanským a Českolipským vyslovit jejich vlastní divadelní krédo. Dále pak obě hry byly inscenovány v aréně. „Markéta“ dokonce mimo budovu divadla, v sále hotelu Merkur. Divákům tak bylo namísto „kukátkového“ divadla nabídnuto divadlo kruhové, které na jedné straně sice zintenzivňuje divácký prožitek z „totální“ herecké práce, na druhé straně však komplikuje možnost jednoznačného porozumění herci a hře.

To vše pochopitelně vyvolává změny v hodnoticím měřítku. Na jedné straně nadšený souhlas, na straně druhé ostré odmítnutí. Setkali se s ním i aktéři uvedených inscenací. Je zajímavé, jak podobné bylo u těchto novinek divácké hodnocení. Pro „velmi líbilo“ hlasovalo v prvním případě 60 %, v druhém případě 55 % diváků. Pro „líbilo“ u obou představení 37 % diváků. Vyšší byl pochopitelně i počet „nelíbilo“. Tato polarizace se promítla i do diskusí, které byly všim jiným, jen ne pokojovou selankou.